

tényleg mindenekelőtt Wagner elméleti írásain alapszik. Ám valójában épp e ponton fut zátonyra a filozófia jóhiszeműsége: tüneményes naivitása elfeldi előle a csapdát, amelyet a szerző állított fel mindazoknak, akik a kettőt, elméletet és gyakorlatot közvetlenül és reflektálatlanul egymásra vonatkoztatják. Ha inspirálta is a zenész Wagner a teoretikust vagy fordítva, e kettő egymással sokkal bonyolultabb és megfoghatatlanabb viszonyban áll, mint ahogyan azt a mindenáron bizonyosságra áhító filozófia látni szeretné. Párhuzamos jelenségekről van szó, a párhuzamosok pedig, bármennyire hasonlóak is, egymással köztudottan sosem találkoznak. A legjobb példa erre a Gesamtkunstwerk fogalma, mely szédületes karrierjét a Wagner-írók egyetlenegy helyének köszönheti. Ebbe az egyetlen helybe kapaszkodtak bele a filozófusok, s nagyrészt erre a fogalomra építették fel a wagneriség Wagner-képét. Vajon ha Wagner nem írta volna le e szót, miközben hangzó életműve változatlan marad – ugyanígy festene-e a filozófia Wagnere? Le merték volna-e írni a képtelenséget, amelyet Nietzsche nyomán Heidegger és Adorno is leírt, hogy „Wagner gyöngéje a zene”, vagy azt, hogy „a wagneri kísérlet megbukott”? Mert hogy mégiscsak ez a vezérmotívuma a filozófia százharminc éves Wagner-recepciójának.

Mіндеzen továbbgondolkodva végül is kettős érzéssel fogadom a kötetet. Egyfelől örömmel tapasztalom, hogy ma már ilyen, szűk körnek szóló, mégsem a filozófia vagy a zene kánonjába tartozó értelmiségi könyv is megjelenhet idehaza. Örülök, hogy a hazai zenetudomány, ha kelleni is, szembesül a ténnyel, hogy a tudomány nem az egyetlen fóruma a zenéről való hiteles értekezésnek (erről ugyanis nincs mindenki informálva). Ugyanakkor a hangzó zenével való kontroll igényének hiányától eltekintve is meghökkenve érzékelem az elképesztő terminológiai imbrogliót, amely már régen nem az írás esszéisztikus szabadsága, hanem gátlástalanság, és nem filozófia, hanem dilettantizmus. Végül az a távolról sem rosszhiszemű gondo-

lat is megfogalmazódott bennem: eléggé fontos, eléggé újszerű, eléggé eredeti-e ez a könyv ahhoz, hogy itt és most magyarul is megjelenjen? Ezt a mondatot nyilván sosem írom le, ha a könyv tárgyát alkotó alapszövegek közül legalább egyetlenegy már le volna fordítva. De nincs.

Dolinszky Miklós

A HOLMI POSTÁJÁBÓL

Kedves Főszerkesztő úr!

A *Holmi* júniusi számának körkérdése, élnék-e irodalmunk közelmúlt-nagyjai?

Nem tudok, nem szeretek prózát írni, mégis tanúsítani szerettem volna, hogy (bennem) élnek.

KÉT AKROSZTICHON

Nem értem, hogy miért **perceg** bennem a szű, **Esznek**, emésztenek **ingerült** sósavak, **Marnak** szét, jól kimért **lipázok**, gyors inú **Esztendők**, enzimek, idő, tűnt pillanat.

Siker, csőd nem kísért, **nincs** derű, nincs ború: **Nem** izgat engemet **se** vígság, se harag. **A** korcs utód nem ért – **zagyva** a szó, ocsú – **Görcs** epigon követ – **kicsévelt** szalma csak.

Yankee-földje takar, **Yorick**, ha elkapar. **Ázott** rögök fölött jó népem megsírat: **Gajdol** a sok magyar – **ásít**, felejt hamar.

Nincs hozzám közöttök: **nóta**, diszkó riaszt. **Elrejt** a rőt avar, **otromba** zűrzavar **S** nehéz szagú kódók; **sivár** sír, snassz szavak.

Használati utasítás: A metszet mentén kettéválasztandó!

Tisztelettel üdvözlő

Károly György